

EUROPAPARLAMENTET

1999



2004

Sammanträdeshandling

29 februari 2000

SLUTLIG VERSION
A5-0050/2000

ÅRLIGT BETÄNKANDE

om respekten för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen (1998-1999)
(11350/1999 – C5-0265/1999 – 1999/2001(INI))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Bertel Haarder

INNEHÅLL

	<u>Sida</u>
PROTOKOLLSIDA	3
FÖRSLAG TILL RESOLUTION.....	5
MOTIVERING	20
Yttrande från utskottet för framställningar	33

Talmanskonferensen hade gett utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor tillstånd att presentera sin årliga rapport om respekten för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen (1998-1999) (1999/2001(INI))

Med en skrivelse av den 8 november 1999 vidarebefordrade rådet sin årliga rapport om de mänskliga rättigheterna (1998-1999) (11350/1999).

Vid plenarsammanträdet den 1 december 1999 meddelade parlamentets talman att hon hänvisat meddelandet till utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor, som utsetts till ansvarigt utskott, och till utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik, utskottet för konstitutionella frågor och utskottet för framställningar som hade utsetts till rådgivande utskott (C5-0265/1999).

Vid utskottssammanträdet den 13 september 1999 utsåg utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor Bertel Haarder till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 12 oktober 1999 och 24 februari 2000 behandlade utskottet förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt förslaget till resolution med en nedlagd röst.

Följande var närvarande vid omröstningen: Graham R. Watson, (ordförande); Robert J.E. Evans (vice ordförande), Bertel Haarder, (föredragande); Maria Berger (suppleant för Olivier Duhamel), Alima Boumediene-Thiery, Kathalijne Maria Buitenweg (suppleant för Patsy Sörensen), Rocco Buttiglione, Mogens Camre, Marco Cappato, Michael Cashman, Carmen Cerdeira Morterero (suppleant för Gerhard Schmid), Ozan Ceyhun, Luigi Cocilovo (suppleant för Hartmut Nassauer i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Carlos Coelho, Thierry Cornillet, Gérard M.J. Deprez, Carlo Fatuzzo (suppleant för Giuseppe Gargani i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Giovanni Claudio Fava (suppleant för Martin Schulz), Vitalino Gemelli (suppleant för Mary Elizabeth Banotti i enlighet med artikela 153.2 i arbetsordningen), Daniel J. Hannan, Jorge Salvador Hernández Mollar, Anna, Karamanou, Margot Keßler, Timothy Kirkhope, Ewa Klamt, Alain Krivine (suppleant för Pernille Frahm), Giorgio Lisi (suppleant Marcello Dell'Utri i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Mario Mantovani (suppleant för Enrico Ferri i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Elizabeth Montfort (suppleant för Roberta Angelilli i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Elena Ornella Paciotti, Hubert Pirker, Martine Roure (suppleant för Sérgio Sousa Pinto), Lennart Sacrédeus (suppleant för Bernd Posselt i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí, Maurizio Turco (suppleant för Frank Vanhecke), Gianni Vattimo, Christian von Boetticher and Jan-Kees Wiebenga.

Yttrandet från utskottet för framställningar bifogas detta betänkande.

Utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik och utskottet för konstitutionella frågor har beslutat att inte avge något yttrande.

Betänkandet ingavs den 29 februari 2000.

Fristen för ändringsförslag till detta betänkande kommer att anges i förslaget till föredragningslista för den sammanträdesperiod vid vilken det skall behandlas.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution om respekten för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen (1998-1999) (11350/1999 – C5-0265/1999 – 1999/2001(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europeiska unionens årliga rapport om respekten för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen (1998-1999) (11350/1999 – C5.0265/1999),
- med beaktande av FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och de konventioner som senare antagits i samma ämne ¹,
- med beaktande av de grundläggande mänskliga rättigheterna som garanteras genom medlemsstaternas författningar och genom den europeiska konventionen från 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt av dess protokoll och de konventioner och stadgor som senare antagits på detta område ²,
- med beaktande av Amsterdamfördraget och särskilt artiklarna 6, 7, 11, 29 och 49 i EU-fördraget och artiklarna 13, 136 och 177 i EG-fördraget,
- med beaktande av Europadomstolens domar åren 1998-1999 och särskilt de viktigaste domarna om utövandet av civila och politiska rättigheter ³,
- med beaktande av EG-domstolens rättspraxis under samma tidsperiod ⁴,
- med beaktande av parlamentets resolution av den 12 april 1989 om antagandet av förklaringen om de grundläggande fri- och rättigheterna, och de resolutioner som därefter antagits i samma ämne ⁵,
- med beaktande av parlamentets resolution av den 16 december om utarbetande av en stadga om grundläggande rättigheter ⁶,
- med beaktande av resultaten av den offentliga utfrågningen av kommissionens ledamot António Vitorino den 3 september 1999,
- med beaktande av parlamentets resolution av den 27 oktober 1999 om resultatet av

¹ Se bilaga Ia, s. 33.

² Se bilaga Ib, s. 33.

³ Se bilaga II, s. 33.

⁴ Se bilaga III, s. 34.

⁵ EGT C 120, 16.5.1989, s. 51, EGT C 240, 16.9.1991, s. 45, EGT C 94, 13.4.1992, s. 277, EGT C 241, 21.9.1992, s. 67, EGT C 115, 26.4.1993, s. 178, EGT C 44, 14.02.1994, s. 103, EGT C 61, 28.2.1994, s. 40, EGT C 126, 22.5.1995, s. 75, EGT C 32, 5.2.1996, s. 88, EGT C 32, 5.2.1996, s. 102, EGT C 78, 18.3.1996, s. 31, EGT C 152, 27.5.1996, s. 57, EGT C 152, 27.5.1996, s. 62, EGT C 320, 28.10.1996, s. 36, EGT C 320, 28.10.1996, s. 268, EGT C 20, 20.1.1997, s. 170, EGT C 132, 28.4.1997, s. 31, EGT C 115, 14.4.1997, s. 92, EGT C 304, 6.10.1997, s. 55, EGT C 358, 24.11.1997, s. 37, se bilaga IV, s. 32.

⁶ EGT C 54, 25.2.2000, s. 93.

Europeiska rådets möten i Tammerfors den 15-16 oktober ¹,

- med beaktande av resultaten från det forum om de mänskliga rättigheterna som organiserades den 30 november - 1 december 1999,
- med beaktande av den första årsrapporten (1988) av det europeiska centret för övervakning av rasism och främlingsfientlighet,
- med beaktande av årsrapporten för 1998 av den Europeiska ombudsmannen ²,
- med beaktande av de framställningar som inkommit under 1998 och 1999 ³,
- med beaktande av Europarådets arbete på detta område och det arbete som utförs av berörda frivilligorganisationer,
- med beaktande av resolutionstexten om att bekämpa rasism, främlingsfientlighet och antisemitism i kandidatländerna ⁴, om internationella mänskliga rättigheter och Europeiska unionens politik för de mänskliga rättigheterna 1999 ⁵ och om bekämpning av rasism och främlingsfientlighet i Europeiska unionen ⁶ samt om stadgan om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen,
- med beaktande av artikel 163 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och yttrandet från utskottet för framställningar (A5-0050/2000) och av följande skäl:

¹ Protokoll av den 27.10.1999. s. 15.

² Särskilt beslutet om en initiativundersökning 626/97/BB om bekämpandet av åldersdiskriminering vid rekrytering i den europeiska institutionerna i enlighet med bestämmelserna om skydd av mänskliga rättigheter; Rapport 1998 s. 268 ss.

³ Se bilaga V, s. 35.

⁴ Betänkande Belder upptaget på föredragningslistan för den 15 mars 2000.

⁵ Betänkande Malmström upptaget på föredragningslistan för den 15 mars 2000.

⁶ Betänkande Ludford upptaget på föredragningslistan för den 15 mars 2000.

I. Ett nytt politiskt och juridiskt sammanhang

1. Parlamentet påminner om att de mänskliga rättigheterna utgör en samling allmänna rättigheter som sinsemellan hänger samman och som tillkommer alla människor,
2. konstaterar att granskningen av situationen för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen 1998 och 1999 är en del av ett nytt juridiskt sammanhang som skapats genom att Amsterdamfördraget trädde i kraft den 1 maj 1999,
3. konstaterar att man i det nya fördraget högtidligt förklarar att Europeiska unionen bygger på respekt för de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättssäkerhet (artikel 6 i EU-fördraget) och att denna respekt är avgörande för om ett land skall få förbli medlem i unionen (artikel 7 i EU-fördraget) eller ansluta sig till unionen (artikel 49 i EU-fördraget),
4. konstaterar att respekten för de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättssäkerheten i konsekvensens namn även bör vara den vägledande principen för unionens politik vad gäller skapandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, liksom för socialpolitiken, utrikespolitiken och politiken för utvecklingssamarbete (artikel 11 i EU-fördraget och artiklarna 136 och 177 i EG-fördraget) och för institutionernas funktion,
5. konstaterar även att man i det nya fördraget uttryckligen erkänner att de mänskliga rättigheterna omfattar de ekonomiska och sociala rättigheter som anges i den europeiska sociala stadgan från 1961, reviderad 1996, och i 1989 års gemenskapsstadga om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter (artikel 136 i EG-fördraget),
6. noterar även att ett stycke i det nya fördraget ägnas åt principen om att alla medborgare skall behandlas lika och om att man skall ”bekämpa diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning” (artikel 13 i EU-fördraget),
7. noterar slutligen att det nya fördraget erkänner alla medborgares rätt till tillgång till gemenskapens handlingar och rätt till skydd när det gäller personuppgifter (artiklarna 255 och 286 i EG-fördraget),
8. slår därmed än en gång fast att samtliga dessa rättigheter, som motsvarar tankar som uttrycks i de nationella konstitutionerna och i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och som utgör själva grunden för Europeiska unionen, bör ingå i en europeisk stadga om grundläggande rättigheter,
9. anser att det är absolut nödvändigt att dessa grundläggande rättigheter tillämpas enhetligt i Europeiska unionen och att de är så begripliga som möjligt, särskilt mot bakgrund av den kommande Stadgan om grundläggande rättigheter som håller på att utarbetas,
10. välkomnar att rådet lagt fram Europeiska unionens första årliga rapport om de

mänskliga rättigheterna, och ser det som en början, men beklagar ändå att rapportens innehåll enbart begränsas till konstateranden,

11. hoppas innerligt att nästa rapport skall från rådet skall innehålla en detaljerad analys av hur situationen angående de mänskliga rättigheterna utvecklats inom varje enskilt land i Europeiska unionen, och föreslår att man i framtiden inför kontrollsystem och strategier för att öka respekten för dessa rättigheter, i enlighet med artiklarna 6 och 7 i EU-fördraget,
12. välkomnar även att man den 30 november och den 1 december 1999 organiserade ett första forum om de mänskliga rättigheterna, och önskar att rådet, kommissionen och Europaparlamentet skall knytas till arbetet med nästa forum år 2000 och att Europaparlamentet då skall få spela en framträdande roll på detta område,
13. konstaterar med tillfredsställelse att skyddet för de mänskliga rättigheterna inom Europarådets arbete har stärkts ur institutionell synvinkel sedan man den 1 november 1998 inrättade en gemensam och ständig domstol för de mänskliga rättigheterna, dit alla målsägare kan vända sig direkt,
14. hoppas ändå att den nya domstolen för de mänskliga rättigheterna som har upplevt en anseelig ökning av ärenden 1998 och 1999, och som för närvarande har mer än 6 000 ärenden att behandla skall lyckas hinna med sitt arbete och kunna påskynda förfarandena,
15. välkomnar att Europarådet numera har en kommissarie för de mänskliga rättigheterna, Alvaro Gil-Robles, vars uppgift inte är juridisk utan att främja utbildning och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna inom ramen för den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna,
16. beklagar att 11 av EU:s 15 medlemsstaterna på nytt nämnts i Amnesty internationals årsbok för 1999 på grund av allvarliga eller mindre allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna,

II. Situationen för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen

Utövandet av medborgerliga och politiska rättigheter

17. anmodar medlemsstaterna att avskaffa straff som kan begränsa eller förbjuda fredligt utövande av åsiktsfrihet, föreningsfrihet och mötesfrihet,

- Utökad rösträtt och valbarhet

18. önskar, för att de demokratiska principer som ligger till grund för Europeiska unionen skall respekteras, att medlemsstaterna snarast möjligt skall anpassa sin lagstiftning så att även alla medborgare i länder utanför EU som har bott inom unionen i mer än fem år skall ha rösträtt och vara valbara i kommunalval och val till Europaparlamentet,

- Skydd för nationella minoriteter

19. uppmanar Belgien och Frankrike att utan dröjsmål underteckna, och Grekland, Nederländerna, Luxemburg, Portugal och Sverige att utan dröjsmål ratificera 1995 års europeiska ramkonvention om skydd för nationella minoritetsgrupper,
20. uppmanar Belgien, Grekland, Irland, Italien, Portugal, Sverige och Förenade kungariket att utan dröjsmål underteckna, och Österrike, Danmark, Frankrike, Luxemburg och Spanien att utan dröjsmål ratificera den europeiska konventionen om regionala språk och minoritetsspråk från 1998,
21. betonar på nytt att medlemsstaterna och EU har skyldighet att främja de nationella minoriteternas ekonomiska, sociala och kulturella utveckling,

- Respekt för privatlivet

22. påminner om att rätten till respekt av privatlivet, hemfriden samt skydd av personuppgifter måste ges rättsligt skydd; oroar sig därför över den ökade utbredningen av databanker,

- Religions- och trosfrihet

23. konstaterar att personer som hör till EU:s nya minoriteter, som i dagens läge i och med invandringen utgör en betydande befolkningsgrupp, inte i alla medlemsstater har möjligheter att utöva sin religion och yrkar på att medlemsstaterna garanterar lika sociala och institutionella rättigheter för samtliga nya religiösa samfund i EU,
24. efterlyser skydd för samvetsfriheten och rätten till värnpliktsvägran av samvetsskäl,
25. uppmanar Grekland att fullt ut och snabbt sätta i kraft sin lagstiftning enligt vilken rätten till värnpliktsvägran av samvetsskäl erkänns och, enligt Europarådets rekommendation, endast skall prövas av civil domstol och inte skall medföra civil strafftjänstgöring; uppmanar den grekiska regeringen att helt eller delvis befria dem som av samvetsskäl vägrat vapen och därför dömts till fängelsestraff eller bestraffats på annat sätt under perioden före den nya lagstiftningens ikraftträdande,

Kränkningar utförda av offentliga myndigheter

- Utövande av våld genom polis och fängelsepersonal

26. fördömer på nytt de tortyrhandlingar och de omänskliga, grymma eller förnedrande straff och behandlingar som omhändertagna eller fängslade personer utsätts för av ordningsmakten eller av fängelsepersonal,
27. noterar att såväl Förenta nationernas kommission mot tortyr som Europarådets kommitté för förhindrande av tortyr och flera frivilligorganisationer i sina rapporter för 1998–1999 återigen tar upp omänskliga och förnedrande behandlingar som utförs av ordningsmakten i vissa av Europeiska unionens medlemsstater,
28. uppmanar Irland att ratificera FN-konventionen mot tortyr, och uppmanar Belgien, Irland och Storbritannien att göra den nödvändiga förklaring som avses i artikel 22 i

konventionen, genom vilken de erkänner FN:s kommission mot tortyr som behörig att ta emot och granska individuella klagomål,

- Behandlingen av flyktingar och invandrare

29. uttrycker sin oro över de alltför vanliga och oacceptabla problem som hänför sig till de asylsökandes situation och som bland annat inbegriper att man hindrar personer tillgång till rättsliga asylförfaranden, och sin oro över den halvt systematiska interneringen av asylsökande i vissa medlemsstater, ofta under oacceptabla förhållanden samt den brutala behandlingen av dessa i samband med tvångsutvisning, som i vissa fall lett till döden,
30. yrkar att medlemsstaterna strikt skall tillämpa Geneve-konventionen av 1951 om flyktingars rättsliga ställning av 1951, dess protokoll av 1967 och de principer som utarbetats av den verkställande kommittén för FN:s flyktingkommissaire,
31. yrkar att medlemsstaterna skall erkänna förföljelse grundad på könstillhörighet; påminner om att Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning inte gör någon åtskillnad mellan olika offer för förföljelse, vare sig förföljelsen utövats av statliga organ eller någon annan – vem det än vara må,
32. beklagar att Europeiska rådet i Tammerfors begränsade sig till ett beslut om ett gemensamt tillvägagångssätt för asylförfaranden på europeisk nivå, i stället för att välja en väg med ett enda asylförfarande och inväntar därför kommissionens förslag om ett enhetligt asylförfarande och en enhetlig status för samtliga som erhållit asyl inom EU,
33. uppmanar medlemsstaterna att i samband med utvecklandet av ett gemensamt asylsystem gå ett steg längre än miniminivåer för harmonisering genom att anta höga skyddsnormer som grundval för framtida asylinstrument,
34. understryker med kraft att i brist på harmonisering på kort sikt bör varje gemensamt tillvägagångssätt för asylförfaranden i Europeiska unionen respektera de grundläggande principerna om att
 - förfarandet bör vara tillgängligt för alla asylsökande,
 - de asylsökande skall ha rätt att bli opartiskt hörda och ha rätt att anföra suspensivt besvär, utom i de fall då detta är klart omotiverat,
 - innan en asylsökande utvisas till "ett säkert tredje land" skall staterna försäkra sig om att han eller hon får resa in och inte avvisas,
35. betonar nödvändigheten av att skapa en rättslig grund och anslå tillräckligt med budgetmedel för den europeiska flyktingfond som inrättats på Europaparlamentets initiativ och att säkerställa att kostnaderna faktiskt fördelas jämnt mellan EU:s medlemsstater; uppmanar medlemsstaterna att säkerställa en balanserad användning av dessa medel för åtgärder i anslutning till mottagande, integrering och återvändande till förmån för flyktingar, asylsökande och personer som åtnjuter såväl komplementärt som temporärt skydd,

- Rättsliga myndigheters brister

36. känner oro över de ofta förekommande kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna som enligt Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna begås av medlemsstaterna på det straffrättsliga området; uppmanar därför medlemsstaterna, särskilt Italien, att vidta alla de åtgärder som krävs för att i så stor utsträckning som möjligt begränsa häktningstider, detta genom att påskynda handläggningen och bedömningen av målen och genom att för alla medborgare garantera en så snabb och rättvis rättsskipning som möjligt,
37. anser att personer som anhållits anklagade för att ha begått brott utanför sitt eget land, skall ha rätt att förbereda sitt försvar inför en domstol, att lägga fram bevis och kalla in vittnen samt att tillåta översättare och tolkar att bistå dem i försvaret, och att detta är rättigheter som måste garanteras i alla medlemsstater,
38. uppmanar medlemsstaterna att garantera domarnas opartiskhet, genom att särskilja karriärvägarna för domare och åklagare och införa bestämmelser om att domare som innehaft politiska tjänster eller varit valda företrädare inom rättsväsendet måste avsäga sig fall med politiska förtecken,

Kampen mot terrorism

39. påminner ytterligare en gång om de kränkningar av mänskliga rättigheter som terrorismen står för och understryker vikten av samarbete mellan medlemsstaterna för att bekämpa denna,
40. anmodar rådet att ta fram de rättsliga åtgärder som krävs för att skapa största möjliga samordning i kampen mot terrorism och en effektiv skyddsnivå med tanke på medborgarna; kräver också att rådet så snart som möjligt godkänner åtgärder för lämplig skadeersättning till brottsoffer, i synnerhet till sådana som fallit offer för terrorism, detta i enlighet med riktlinjerna i kommissionens meddelande om brottsoffer i Europeiska unionen och parlamentets resolution om denna fråga,

Konstitutionella överträdelser

41. uppmanar - med beaktande av bestämmelserna i artikel 3 i protokoll nr 4 till konventionen om skydd för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter (1950) såsom ändrat av protokoll nr 11 enligt vilka "ingen må tvingas att lämna den stat vari han är medborgare, vare sig genom individuella eller kollektiva åtgärder" och "ingen må förvägras rätten att inresa i den stat vari han är medborgare" och med beaktande av införlivandet av dessa rättigheter i artikel 6 i de gemensamma bestämmelserna i Amsterdamfördraget och av det faktum att det i detta fördrag inte finns någon grundval för diskriminering av enskilda familjer,
42. anser alltså att livstidsexil för manliga avkommor är ett grymt och ovanligt straff i ett modernt Europa, och med beaktande av artiklarna 39 och 43 i avdelning III i den konsoliderade versionen av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen som handlar om fri rörlighet för personer, tjänster och kapital och om etableringsrätt – Österrikes och Italiens regeringar att hedra sina fördragsförpliktelser genom att villkorslöst återbörda fullständiga medborgerliga rättigheter till alla medlemmar av de

forna kungahusen i respektive land , inklusive rätten att fritt och utan minsta hinder inresa i sitt ursprungsland , och uppmanar kommissionen att undersöka dessa överträdelser under en period som inte överskrider sex månader i syfte att hänvisa dessa ärenden till EG-domstolen ifall de diskriminerande bestämmelserna ifråga fortfarande ingår i Österrikes och Italiens författningar efter utlöpanget av denna period,

Åtgärder mot socialt våld

Barns rättigheter

43. konstaterar, i samma stund som man firar tioårsdagen av konventionen om barnets rättigheter, att 20 % av barnen i Europeiska unionen fortfarande lider av social utslagning enligt en rapport från ”Save the Children”, och att barns rättigheter inte är tillräckligt tillvaratagna i medlemsstaternas lagar eller i gemenskapens lagstiftning och åtgärdsprogram,
44. uppmanar medlemsstaterna att göra de fyra allmänna principer som konventionen grundas på (dvs. att barnens intresse skall gå i första hand, att man skall se till barnens utveckling, verka för icke-diskriminering och främja barnens medverkan i samhällslivet) till den drivande kraften då barnens rättigheter skall förbättras,
45. begär att medlemsstaterna förstärker sin lagstiftning i fråga om ökat skydd för barn vad gäller sexuellt utnyttjande, fysiskt och psykiskt våld och all slags diskriminering, och uppmanar medlemsstaterna att inte sätta minderåriga brottslingar i fängelse utom som en absolut sista utväg,
46. uppmanar medlemsstaterna att låta sin strafflagstiftning gälla även då ett brott i form av sexuellt övergrepp mot barn sker utanför det egna landet,
47. begär att regeringskonferensen på ett uttryckligt sätt integrerar barnets särskilda rättigheter i den framtida stadgan om grundläggande rättigheter,

Jämställdhet mellan män och kvinnor

48. konstaterar att arbetsvillkoren trots EU:s ansträngningar under lång tid fortsätter att utgöra en grundläggande skiljelinje mellan män och kvinnor till nackdel för de senare, nämligen genom indirekt diskriminering; begär att kommissionen inför en europeisk strategi som undanröjer denna ännu bestående ojämlikhet i enlighet med artikel 141 i EG-fördraget; uppmanar kommissionen att uttryckligen koncentrera sig på genomförandet av de existerande direktiv som berör jämställdhet och hanteringen av undantag mot principen om lika behandling,
49. uppmanar kommissionen att med större noggrannhet övervaka det nationella genomförandet av direktiven om lika behandling och där så krävs inleda överträdelseförfaranden i enlighet med artikel 226 i EG-fördraget,
50. understryker som en allmän regel att jämställdhet mellan män och kvinnor skall

tillämpas på alla plan enligt den princip som fastställs i artikel 3.2 i EG-fördraget,

51. uppmanar medlemsstaterna att öka kampen mot tvångsprostitution och mot den människohandel som syftar till sexuellt tvångsutnyttjande,

Livsstilar och former för sammanboende

52. påminner medlemsstaterna om att jämställdheten mellan män och kvinnor grundas på att var och en har full kontroll över sin hälsa och sina rättigheter sexuellt och fortplantningsmässigt sett, detta utan tvång, diskriminering eller våld, med den åtföljande tillgång till information och tjänster som detta kräver,
53. yrkar på grundval av artikel 13 i fördraget att man antar ett juridiskt bindande instrument som garanterar lika rättigheter för ensamförsörjarfamiljer, ogifta par och par av samma kön som till traditionella par och familjer, särskilt vad avser beskattningen, ekonomiska förmåner, och sociala rättigheter,
54. noterar med tillfredsställelse att det juridiska erkännandet av samboende utan giftermål och oberoende av kön blir allt vanligare i väldigt många medlemsstater; uppmanar medlemsstaterna att – i den mån detta inte redan skett – anpassa sin lagstiftning så att partnerskap för samboende av samma kön erkänns och medför samma rättigheter och skyldigheter som registrerade partnerskap mellan män och kvinnor, anser följaktligen att det är nödvändigt att snabba framsteg görs med avseende på ett ömsesidigt erkännande av de olika juridiska formerna av samboende som inte innebär äktenskap samt av rättsligt reglerade äktenskap mellan personer av samma kön,
55. konstaterar likväl att europeiska medborgare fortfarande får utstå diskriminering och lidanden, i sitt privatliv och i sitt yrkesliv, på grund av sin sexuella läggning; begär följaktligen att medlemsstaterna och de berörda europeiska institutionerna snarast rättar till dessa missförhållanden,
56. beklagar att vissa medlemsstater fortfarande har kvar en bestämmelse i sin brottsbalk om den ålder då samtycke till sexuellt umgänge äger giltighet som diskriminerar de homosexuella, liksom även andra diskriminerande bestämmelser, särskilt inom armén, fastän olika berörda människorättsinstanser och Europaparlamentet har fördömt dessa bestämmelser och upprepar därför sitt krav om avskaffande av dylika bestämmelser,

Bioetik och skydd av den mänskliga värdigheten

57. anser att det är nödvändigt att fastställa etiska normer som grundas på respekten för människans värdighet vid tillämpningen av biologi och läkarvetenskap,
58. påminner om den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och biomedicin och dess tilläggsprotokoll enligt vilken varje individ har rätt till sin genetiska identitet och mänsklig kloning är och måste förbli förbjuden; påminner likaledes om sin önskan att det inrättas en etisk kommitté inom Europeiska unionen, som skall se till att människans värdighet garanteras då genteknik används,

59. uppmanar medlemsstaterna att ratificera konventionen och tilläggsprotokollet så snart som möjligt,
60. anser att rätten till frihet från diskriminering (vad gäller hälsovård, försäkringar, sysselsättning eller annat) på grundval av en persons genetiska arv eller anlag är ytterst viktig och att de genetiska uppgifterna om en person endast får överlåtas till en tredje part efter det att den berörda personen först informerats om detta och gett sitt skriftliga samtycke därtill,

Skyddet av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter

61. framhåller att de sociala och ekonomiska rättigheterna uttryckligen skall ingå bland de grundläggande rättigheter som erkänns i den framtida stadgan om grundläggande rättigheter, tillsammans med fackföreningars rättigheter och enskildas rättigheter gentemot fackföreningar, yrkar på att bekämpandet av analfabetism skall utgöra en prioritet eftersom det är en viktig faktor i bekämpandet av uteslutning; anser att bekämpandet av analfabetism skall beröra barn likaväl som vuxna eftersom rätten till utbildning är en av de grundläggande rättigheterna,
62. oroar sig angående det utbredda våldet på arbetsplatser som sträcker sig från mobbing och sexuella trakasserier till allvarligt fysiskt våld,
63. noterar att Europeiska unionen fortfarande år 1999 har 15,5 miljoner arbetslösa, dvs. 9 % av den aktiva befolkningen, och att omkring 40 miljoner personer lever under fattigdomströskeln, trots att fattigdom och det utanförskap som följer därav är ovärdigt ett demokratiskt och utvecklat samhälle, yrkar på att man erkänner de allra fattigaste människorna rätten till att hjälpa varandra och förena sig; anser att man inte borde ekonomiskt bestraffa de personer som deltar i frivillig verksamhet, såsom sker i vissa av EU:s länder där föreningsaktivitet kräver ett tillstånd eller bestraffas,
64. begär därför att rätten till en anständig levnadsstandard, dvs. till tillräcklig social trygghet - och därigenom skydd mot allvarlig (ekonomisk) fattigdom, bostad, adekvat hälsovård och god utbildning, uttryckligen skall ingå i stadgan om grundläggande rättigheter,
65. uppmanar medlemsstaterna att genomföra en förebyggande strategi för att bekämpa den extrema fattigdom som särskilt drabbar arbetslösa, kvinnor, hemlösa och bostadslösa personer och personer utan uppehållstillstånd och som misskrediterar våra samhällen; denna strategi måste grunda sig på en effektiv tillgång för alla till alla grundläggande rättigheter och bör planeras, genomföras och utvärderas i samarbete med de befolkningsgrupper den berör,

De mänskliga rättigheterna i kandidatländerna

66. påminner om att Europeiska rådet i Köpenhamn tydligt angivit att ”kandidatlandet skall ha tillräckligt stabila institutioner för att kunna garantera demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter samt respekt för och skydd av minoriteter”,

67. gläder sig åt att den senaste kommissionsrapporten från oktober 1999 i stort betraktar de ansträngningar som kandidatländerna gjort på området för de mänskliga rättigheterna som positiva, och att förhållandena i fråga om de mänskliga rättigheterna har förbättrats i synnerhet i Slovakien, särskilt för den ungerska minoriteten, samt att dödsstraffet har avskaffats i flera andra länder,
68. beklagar likväl att rapporten uppger att:
- respekten för de mänskliga rättigheterna och rättigheter för minoriteter trots vissa framsteg förblir mycket otillräcklig i Turkiet,
 - regeringen i Rumänien ännu inte lyckats ge tillräcklig hjälp till de mer än 100 000 föräldralösa barn som anförtrotts åt vårdinstitutioner,
 - att det zigeniska folket fortfarande utsätts för social och ekonomisk diskriminering, så att nästan 80 % av romerna är arbetslösa och deras barn isolerade i särskilda skolsystem eller helt saknar tillgång till utbildning,
69. anser att kommissionens kommande rapporter om kandidatländernas framsteg vad gäller de mänskliga rättigheterna bör fästa större och mera systematisk uppmärksamhet vid:
- kvinnors rättigheter, eftersom mycket talar för att de pågående reformerna, i avsaknad av adekvat kompensationspolitik, på ett oproportionerligt sätt placerar kvinnor i underläge,
 - avsaknaden, i många kandidatländer, av en adekvat lagstiftning eller politik för att ta itu med det sexuella utnyttjande och våld som många barn utsätts för,
 - rättigheter för de personer i kandidatländerna som vägrar vapen av samvetsskäl,
70. begär att skyddet av de mänskliga rättigheterna och respekten för minoriteterna i kandidatländerna inte bara fortsätter att vara föremål för övervakning, utan att detta ges verklig prioritet i de förhandlingar som för närvarande förs med kandidatländerna, och om nödvändigt görs till ett strikt villkor för fullföljande av pågående ekonomiska program för dessa länder,
71. uppmärksammar att Turkiet har fått status som kandidatland, men betonar att anslutningsförhandlingar inte kan påbörjas förrän de kriterier om de mänskliga rättigheterna som fastslogs i Köpenhamn har uppfyllts,
72. uppmanar kandidatländerna att ratificera Europarådets samtliga konventioner om mänskliga rättigheter,
73. hävdar att det kommer att förbjuda att alla kandidatländer som i sin lagstiftning eller i praktiken inte garanterar att de mänskliga rättigheterna respekteras, kommer att få ansluta sig till EU,

III. Medel för att förstärka skyddet av de mänskliga rättigheterna inom Europeiska unionen

1. En europeisk politik för de mänskliga rättigheterna

74. understryker, med hänsyn till föregående konstateranden och till de framsteg som måste göras för att förbättra situationen när det gäller de mänskliga rättigheterna inom

EU, att själva trovärdigheten på detta område för Europeiska unionen inför hela det internationella samfundet är avhängigt en föredömlig respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen inom unionen och dess institutioner,

75. hoppas att de konkreta åtgärder som omnämns i del IV i Wien-förklaringen av den 10 december 1998 som syftar till att åstadkomma närmare samarbete mellan människorättspolitiken i medlemsstaterna även skall gälla inom unionen,
76. bekräftar sitt stöd till utarbetandet av en europeisk stadga om de grundläggande rättigheterna, baserad på medlemsstaternas konstitutionella traditioner och de grundläggande rättigheter som garanteras genom Europakonventionen från 1950 och senare konventioner samt rättspraxis från Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna och olika andra källor,
77. anser det ytterst viktigt att den framtida stadgan om grundläggande rättigheter blir rättsligt bindande och verkställbar för att tillämpningen av denna skall bli effektiv; tror att denna stadga kommer att fylla sin uppgift väl om den fastställer en högre skyddsnivå för medborgarnas rättigheter än den som anges i FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter och Europeiska konventionen om skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
78. anser, mot bakgrund av det nya juridiska sammanhang som följer av Amsterdamfördraget samt inför ett eventuellt antagande av en europeisk stadga om grundläggande rättigheter och inrättandet av ett område för fri rörlighet, säkerhet och rättvisa, att arbetet för de mänskliga rättigheterna inom EU inte längre bör begränsas till endast rapporter och punktvisa sanktioner utan ingå i en verklig europeisk politik för de mänskliga rättigheterna som skall gälla i EU:s samtliga medlemsstater,
79. välkomnar i detta hänseende de lagförslag som lagts fram av kommissionen för att under artikel 13 bekämpa olika former av diskriminering, såväl i vardagslivet som på arbetsplatsen, inklusive dess förslag om att ta itu med diskriminering på grund av ras eller etniskt ursprung; hoppas att rådet och parlamentet inte kommer att ändra innehållet i dessa förslag,
80. yrkar på att det skall inrättas ett europeiskt oberoende övervakningsorgan med ansvar för att effektivt övervaka skyddet av personuppgifter och rätten till privatliv i enlighet med artikel 286 i EG-fördraget,
81. bedömer det följaktligen vara nödvändigt att kommissionen förfogar över de budgetmedel som behövs för att man inom fem år skall kunna inrätta ett europeiskt område med frihet, säkerhet och rättvisa,
82. understryker vikten av att involvera de icke-statliga organisationerna i skyddet av de mänskliga rättigheterna, något som är beroende av lämplig finansiering och ett välfungerande samarbete med kommissionen och, vad kandidatländerna beträffar, med Europarådet, FN och OSSE,

2. Faktiskt ansvar för de mänskliga rättigheterna

83. betonar behovet av att fastställa en exakt rangordning för rättsreglerna samt en lämplig definition och avgränsning av befogenheterna hos Europeiska gemenskapernas domstol, Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna och de nationella domstolarna, i syfte att undvika att olika rättsregler tillämpas,
84. uppmanar medlemsstaterna att ge EU status som juridisk person så att unionen kan ansluta sig till Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
85. understryker likaledes betydelsen av att förstärka det rättsliga samarbetet och anmodar medlemsstaterna att anta bestämmelser om att göra tidigare avtal om rättsligt samarbete, särskilt i fråga om delgivning och erkännande av rättsliga och utomrättsliga akter, till gemenskapsfrågor, för att se till att de europeiska medborgarna åtnjuter ett väl fungerande rättssystem inom unionen,
86. uppmanar de medlemsstater som inte fullt ut deltar i denna politik att göra det, så att deras medborgare kan garanteras samma rättigheter,
87. understryker den viktiga roll som utskottet för framställningar under många år har spelat genom att försvara medborgarnas rättigheter och bidra till medlemsstaternas genomförande av gemenskapslagstiftningen, och uppmanar rådet att fullt ut bistå och delta i alla dess sammanträden där framställningar från medborgarna behandlas, särskilt när det handlar om allvarliga överträdelser av gemenskapslagstiftningen från medlemsstaternas sida,
88. anser att man bör precisera vilken roll som rådets årsrapport om de mänskliga rättigheterna skall spela och att den bör innehålla dels en europeisk analys av utvecklingen av de mänskliga rättigheterna, inbegripet nationella minoriteters rättigheter, i de olika medlemsstaterna, dels strategier som gör det möjligt att utveckla en nationell och europeisk politik med ökad samstämmighet inom detta område,
89. uppmanar medlemsstaterna att snabbt ratificera konventionen om inrättandet av en internationell brottmålsdomstol, och att genomföra alla de bestämmelser som krävs för att de personer som begår brott mot mänskligheten inom en snar framtid inte skall kunna åtnjuta någon straffrihet på Europeiska unionens territorium,
90. anser att Europeiska unionen skall överväga att inrätta en oberoende europeisk byrå för de mänskliga rättigheterna, vilket förslogs vid Europeiska rådet i Köln; uppmanar kommissionen att undersöka om det är praktiskt möjligt att inrätta en sådan byrå, eller att utvidga befogenheterna för det nuvarande europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet,
91. föreslår att en sådan byrå systematiskt skulle övervaka människorättssituationen i Europeiska unionen samt utvärdera hur de mänskliga rättigheterna integreras inom EU:s alla politikområden,

3. Utbildning och information

92. understryker den oersättliga roll som utbildning spelar för att skapa en anda av

tolerans, och anmodar medlemsstaterna och Europeiska unionen att främja projekt som syftar till att förbättra utbildningen i medborgarkunskap,

93. välkomnar de insatser frivilligorganisationerna gör för att öka toleransen och den internationella förståelsen genom interkulturell verksamhet, utbytesprogram inom utbildningen och liknande,
94. uppmanar medlemsstaterna att förstärka utbildningen inom ordningsmakten och hos fängvårdspersonalen i fråga om respekt för de mänskliga rättigheterna och konflikthantering, och föreslår att den framtida europeiska polishögskolan, vars inrättande beslöts vid Europeiska rådets möte i Tammerfors, får ansvara för denna viktiga aspekt av utbildningen,

4. Ett större sammanhang

95. understryker att en förbättrad situation för de mänskliga rättigheterna, säkerhet för minoriteternas rättigheter, avskaffande av diskriminering och bekämpning av våld, utslagning och fattigdom, också måste ses i ett större sammanhang tillsammans med de europeiska målen för ekonomisk och social sammanhållning och främjande av en hållbar tillväxt, i enlighet med artikel 2 i EG-fördraget,
96. önskar att nästa betänkande från Europaparlamentet baserar sig på obestridliga och objektivt kontrollerbara kriterier, som till exempel den exakta situationen vad gäller, och åtgärder vidtagna för, efterlevnaden av rättigheter som erkänns i den nationella lagstiftningen i varje enskilt land, tillkortakommanden vad gäller respekt för dessa rättigheter såsom de framgår av domslut fällda av domstolar i varje enskilt land, och en medlemsspecifik analys av varje fällande dom som Europadomstolen för mänskliga rättigheter i Strasbourg avgett, detta betänkande bör även bygga på FN-organens insatser vad gäller övervakningen av de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter,

* * *

97. uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, och till medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar och parlament.

MOTIVERING

Situationen för mänskliga rättigheter inom Europeiska unionen 1998 och 1999

I samband med 50-årsdagen av antagandet av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna 1998 förklarade Europeiska unionen att "unionen, som bygger på principerna om frihet, demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen, delar de värderingar som förklaringen baseras på och bygger sin verksamhet på dessa värderingar" ¹. Detta bekräftar EU:s roll inom området för mänskliga rättigheter:

- Det allmängiltiga i mänskliga rättigheter kan inte ifrågasättas. Mänskliga rättigheter är en uppsättning grundläggande rättigheter som alla människor har och detta oberoende av nationella, kulturella och religiösa hänsynstaganden.

- Främjande och skydd av mänskliga rättigheter skall ligga till grund för all unionens politik.

Detta utgör grundvalen för ett av Köpenhamn-kriterierna liksom för klausulerna om mänskliga rättigheter som återfinns i så många av de avtal som unionen har ingått med sina partner.

Om främjandet av mänskliga rättigheter utanför unionen skall vara trovärdigt, måste vi börja med att undersöka situationen för mänskliga rättigheter på vår egen bakgård. I många rapporter har vi påmint om att de vackra orden i internationella konventioner och nationella författningar inte alltid stämmer överens med hur medborgare och andra bosatta i medlemsstaterna upplever situationen ². EU kan inte agera för mänskliga rättigheter i Kosovo eller någon annanstans i världen, om vi inte respekterar dessa rättigheter inom våra egna gränser. Vi bör påminna oss själva om att samhällen alltid sätts på prov i behandlingen av svaga eller utstötta i dessa samhällen.

Syftet med det här betänkandet är att rapportera om de mänskliga rättigheternas ställning inom unionen i förhållande till alla människor som är bosatta där och att återigen understryka de ideal som situationen för mänskliga rättigheter i medlemsstaterna alltid skall jämföras med. När allt kommer omkring är ju syftet med betänkandet att avslöja de nuvarande svagheterna och därmed bidra till vårt gemensamma mål: skapandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa såsom det beskrivs i Amsterdamfördraget.

Betänkandet skall särskilt beakta frågan om nationella minoriteter och detta av tre olika skäl. För det första har Europarådet antagit en konvention om skydd för nationella minoriteter, som trädde i kraft den 1 februari 1998. För det andra är frågan om nationella minoriteter känslig i många av kandidatländerna, och många av dem har också nämnts i rapporter från icke-statliga organisationer som länder där nationella minoriteters rättigheter kränks. För det tredje är frågan om nationella minoriteters rättigheter fortfarande ett problem i flera av medlemsstaterna.

¹ Förklaring i Wien av den 10 december 1998.

² Se bilaga 4.

Begreppet mänskliga rättigheter inom EU

De viktigaste rättskällorna för mänskliga rättigheter som gäller för EU är medlemsstaternas nationella författningar, EU-fördragen, Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter med tillhörande protokoll samt ett dussintal andra europeiska konventioner liksom Förenta nationernas deklaration om mänskliga rättigheter.

Alla dessa källor hävdar att mänskliga rättigheter är allmänna och odelbara. Vad som traditionellt har betecknats som sociala rättigheter kompletterar de klassiska politiska rättigheterna. Rätten till utbildning, sjukvård, social trygghet etc. är oundgängliga. Samtidigt säger oss all historisk erfarenhet att förverkligandet och bevarandet av dessa rättigheter bara kan ske i samhällen där grundläggande politiska friheter råder, det vill säga i samhällen med en fri allmän debatt, föreningsfrihet etc. Uppfyllandet av en mänsklig rättighet kan aldrig accepteras på bekostnad av en annan.

Det verkar föreligga en viss förvirring – även i tidigare betänkanden från parlamentet – om vad vi egentligen menar med de olika begreppen mänskliga rättigheter, grundläggande rättigheter, grundläggande friheter, medborgerliga rättigheter etc. Förvirringen beror till del på fördragstexterna. I artikel 6.1 i Amsterdamfördraget pratar man om "de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt... rättsstatsprincipen". I artikel 6.2 nämns "de grundläggande rättigheterna såsom de garanteras i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna".

Vi använder vanligtvis termen "mänskliga rättigheter" som det övergripande begreppet, vilket är förklaringen till att detta betänkande, liksom sina föregångare, benämns betänkandet om "mänskliga rättigheter". Om vi däremot skulle följa fördragstexten, borde det heta betänkandet om "grundläggande rättigheter" eftersom det naturligtvis behandlar även grundläggande friheter och rättsstaten.

Föredraganden menar att vi måste leva med den här begränsade förvirringen. I dagligt tal är mänskliga rättigheter det naturligt övergripande begreppet, som inbegriper såväl grundläggande friheter som rättsstaten. Domstolen i Strasbourg kallas "domstolen för mänskliga rättigheter", trots att även den behandlar grundläggande friheter och rättsstaten. Därför kommer vi i det här betänkandet att använda begreppet mänskliga rättigheter, som i dagligt tal, om grundläggande rättigheter, om det inte finns ett behov av att poängtera de olika typerna av rättigheter.

Grundläggande friheter kallas också "civila" eller "medborgerliga" rättigheter. Dessa friheter, liksom rättsstatsprincipen, gäller för alla medborgare och – så långt möjligt, men inte hela vägen ut – för alla medborgare oberoende av medborgarskap inom territoriet för en viss stat eller unionen. På så sätt överskrider de på sitt sätt de grundläggande rättigheterna (mänskliga rättigheter) som är allmänna för alla.

Genom fördraget ges unionens medborgare vissa civila eller medborgerliga rättigheter. De rör unionens medborgare i deras ekonomiska och sociala verksamhet: till exempel icke-diskriminering på grund av nationalitet, fri rörlighet för arbetstagare, fri etableringsrätt och frihet att tillhandahålla tjänster. EU-fördraget omfattar även rösträtt i och rätten att kandidera i valen till Europaparlamentet liksom rätten att rösta i kommunalval i den medlemsstat som man är bosatt i. EG-domstolen har dessutom fortlöpande inbegripit överväganden om

mänskliga rättigheter i sina domar.

I. Det nya rättsliga och politiska sammanhanget för mänskliga rättigheter inom EU

Sedan Europaparlamentet antog sitt senaste betänkande om situationen för mänskliga rättigheter inom unionen, 1997, har både den rättsliga och politiska situationen förändrats på ett antal punkter:

För det första trädde Amsterdamfördraget i kraft i maj 1999, och därmed förbättrades den rättsliga ställningen för mänskliga rättigheter inom unionen ¹.

Dessutom beslutade man vid Europeiska rådets möte i Köln i juni 1999 att utarbeta en stadga för grundläggande rättigheter. Toppmötet i Tammerfors bekräftade detta beslut och beslutade om såväl arbetsmetoder som sammansättningen på det organ som skall utarbeta stadgan.

I samband med 50-årsdagen av antagandet av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna beslutades vidare att rådet skulle lägga fram en årlig rapport om mänskliga rättigheter. Denna rapport lades fram för första gången den 1 december 1999. Rapporten vill understryka öppenheten och kontinuiteten i unionens politik för mänskliga rättigheter och söker inleda en dialog med såväl en intresserad allmänhet som med myndigheter inom och utanför unionen.

Föredraganden anser dock att rådet skulle ha lagt större vikt vid att betona målen för politiken inom unionen. Den enda hänvisningen till mänskliga rättigheter inom unionen kommer under rubriken rasism. Dessutom skulle värdet av rådets rapport varit större om den hade innehållit några förslag om hur unionens politik inom området för mänskliga rättigheter skulle kunna bli mer öppen och konsekvent.

Rådet och kommissionen borde överväga att skapa ett oberoende övervakningsinstrument för mänskliga rättigheter. Ett sådant instrument skulle till exempel kunna vara en del av eller vara kopplad till det europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet i Wien för att täcka alla typer av brott mot mänskliga rättigheter.

Slutligen trädde Europeiska ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter i kraft i februari 1998, (konventionen har ännu inte ratificerats av Grekland, Nederländerna, Luxemburg, Portugal och Sverige och inte ens undertecknats av Frankrike och Belgien). I mars 1998 trädde också den europeiska stadgan om regionala språk och minoritetsspråk i kraft (stadgan har inte ratificerats av Österrike, Danmark, Frankrike, Luxemburg och Spanien och inte ens undertecknats av Belgien, Grekland, Irland, Italien, Portugal, Sverige och Förenade kungariket).

¹ Se artiklarna 2, 6, 7, 11, 13, 46 och 49 i Amsterdamfördraget.

II. Beskrivning av situationen för mänskliga rättigheter i unionen 1998 och 1999

Rätten att utöva medborgerliga och politiska rättigheter

Nationella minoriteter inom Europeiska unionen

Nyare europeisk historia rymmer tyvärr oerhört många exempel på att konflikter mellan nationella majoriteter och minoriteter inte hör till det förflutna. Det verkar som om globaliseringen får människor att i ännu högre grad klänga sig fast vid sina nationella rötter och nedärvda fiendebilder.

Det ligger inget fel i att bevara rötterna och kärleken till hemlandet och dess kultur - det är tvärtom en rikedom och själva grundvalen för det europeiska samarbetet. Problemet är fiendebilderna, de enögda förklaringarna av historien och den bristande viljan att ge motparten samma frihet som man önskar för sig själv.

Nationella minoriteter bör respekteras på samma villkor som majoriteten. De bör så långt som möjligt ha samma möjligheter som majoriteten att använda sitt språk i det dagliga livet, i undervisningen, i rättsväsendet etc. De bör få stöd till detta från staten där de bor på samma villkor som det stöd som ges till majoriteten. Detta är essensen i de ovannämnda två europeiska konventionerna, som trädde i kraft 1998, om minoritetsskydd och minoritetsspråk. Konventionerna förpliktar de undertecknande staterna att inte bara respektera de nationella minoriteternas etniska, kulturella, språkliga och religiösa identitet utan även skapa villkor för dem att kunna uttrycka, bevara och utveckla sin identitet.

Det är inte korrekt att beskriva minoritetsrättigheter som "kollektiva rättigheter", som träder in i stället för individuella mänskliga rättigheter. Det skulle till exempel i vissa fall göra minoritetsrättigheterna till ett skydd för omänskliga kvarlevor i de nationella kulturerna, t.ex. omskärelse och kroppsbestraffning. Minoritetsrättigheterna ger inte kollektivet rättigheter över individen, de är ett skydd för de individuella rättigheter som bara kan utövas i gemenskap med andra, till exempel användandet av ett eget språk.

Om man betraktar minoritetsproblemens enorma potential för konflikt och krig, inte minst i några av kandidatländerna, är det naturligt att föreslå att rådet och kommissionen gör dessa problem till föremål för en årlig utvärdering och rapportering ställt i relation till de ideal som ställs upp i de nämnda konventionerna. Man kan också överväga att skapa ett centrum för minoritetsproblem, såsom det dansk-tyska minoritetscentret i Flensburg. EU-institutionerna bör förpliktas att agera efter konventionernas målsättning om ett effektivt minoritetsskydd, vilket bör vara en integrerad del av unionens bekämpning av diskriminering. Samtidigt blir det lättare att ställa de krav som är nödvändiga till den rad av ansökarländer som har potentiella minoritetsproblem.

I EU:s associeringsavtal med kandidatländerna förpliktas dessa uttryckligen att respektera rättsstaten och mänskliga rättigheter, bland annat minoriteternas rättigheter. Men unionen kan naturligtvis inte ställa krav som dess egna medlemsstater inte uppfyller. Därför bör det första steget naturligtvis vara att snabbt få de många medlemsstater som ännu inte har gjort det att skriva under och ratificera minoritetskonventionerna. I annat fall kommer unionen inte att kunna tala med någon som helst auktoritet till de kandidatländer som inte lever upp till sina förpliktelser.

Av alla dessa skäl är det självklart att den kommande EU-stadgan om grundläggande rättigheter måste omfatta förpliktande skydd av minoriteter, deras språk etc.

Rösträtt och valbarhet

Många medlemsstater har fortfarande inte anpassat sin lagstiftning så att medborgare i länder utanför EU har rösträtt i kommunalval och val till Europaparlamentet såsom krävs i EU-fördraget.

Åsikts- och yttrandefrihet

1998 införde Grekland en lag som erkände rätten att vägra värnpliktstjänstgöring. Detta är ett stort steg framåt jämfört med den tidigare situationen som ofta kritiserades, både av Europaparlamentet och icke-statliga organisationer. Den införda lagen har dock en viss straffkaraktär och det finns problem med dess tillämpning.

Medborgerliga rättigheter och myndigheter

Polisvåld

Den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har vid flera tillfällen betonat att fysiskt våld bara får användas i fall där det är absolut nödvändigt. Ändå finns det domar från 1998 och 1999 som visar på att våld och förnedrande behandling fortfarande utövas av myndigheter i medlemsstaterna¹. Allmänt sett är det dålig behandling av ordningsmakten och annan myndighetspersonal som de icke-statliga organisationerna har inrapporterat som den vanligaste formen av kränkningar av de mänskliga rättigheterna i EU.

Asylsökande

De existerande skillnaderna mellan medlemsstaternas asylpolitik leder till stora administrativa belastningar, samtidigt som skillnaderna bidrar till både människohandel och besvikelser hos de många som letar runt bland länderna för att hitta den bästa vägen till den önskade asylen. Det är bara människohandlarna som drar nytta av skillnaderna och den existerande bristen på insyn i asylreglerna, vilket i sin tur leder till att medlemsstaterna tävlar om att strama åt reglerna för att inte riskera att bli "flyktingmagneter".

Enligt rapporter från de icke-statliga organisationerna finns det dessvärre många exempel på att flyktingar utsätts för förnedrande och omänsklig behandling. En gemensam asylpolitik och ökat samarbete i rättsliga frågor skulle öka insynen och förbättra rättssäkerheten för asylsökande som kommer till EU.

Ett gemensamt asylsystem i unionen måste naturligtvis vara helt förenligt med internationell rätt. Det bör vidare kompletteras med ett delande av bördorna, gemensamma åtgärder för att hjälpa fler flyktingar att stanna nära sina hemländer samt politik för att underlätta för avvisade asylsökande att återvända till sina hemländer i enlighet med slutsatserna från toppmötet i Tammerfors.

¹ Se till exempel målet Selmouni mot Frankrike.

Brister i rättssystem

En återkommande brist i rättssystem i medlemsstaterna är alltför långa rättegångar. Enligt internationella konventioner har alla rätt att få sin sak prövad inom rimlig tid. Under 1998 och 1999 har Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna vid flera tillfällen fällt medlemsstater för brott mot detta¹. En annan brist är långvarig isolering av fångar i samband med undersökningar i brottmål. I vissa medlemsstater, t.ex. Danmark, kan en person hållas isolerad nästan eller helt utan tidsbegränsning.

Rätten till en rättvis rättegång

Principen om likhet inför lagen finns i samtliga medlemsstaters författningar. Ett växande problem i samband med människors ökande rörlighet inom unionen är möjligheten till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Det är särskilt språkförbistringar som ställer till problem på grund av brist på tolkar samt översättningar av bevismaterial.

3. Kampen mot diskriminering

Barns rättigheter

1996 antogs den Europeiska konventionen om utövande av barns rättigheter. Den ger barn en rad rättssäkerhetsgarantier och skapade en ständig kommitté som skulle övervaka detta.

Det fruktansvärda utnyttjandet av några belgiska barn i början av 1990-talet riktade uppmärksamheten på sexuella övergrepp mot barn. 1996 antog "Världskongressen mot sexuellt utnyttjande av barn" i Stockholm en omfattande deklaration med utgångspunkt i FN:s barnkonvention. De 130 deltagande länderna och en lång rad icke-statliga organisationer pekade bland annat på de omfattande och tragiska övergreppen mot barn i utvecklingsländer, där barn ofta säljs till prostitution av utfattiga föräldrar. Enbart i Fjärran östern rör det sig om en halv miljon barn, kanske långt fler.

I Europa verkar det förekomma barnprostitution i vissa kandidatländer, men även unionsmedborgare är inblandade som köpare och kunder. Därför riktade Världskongressen i augusti 1996 en kraftig uppmaning att kriminalisera egna medborgares handlingar som utförs mot barn i det land som medborgarna i fråga har rest till, att införa strängare straff i lagstiftningen och att skärpa tillämpningen av den.

I september samme år antog Europaparlamentet en uppmaning till medlemsstaterna att kriminalisera de egna medborgarnas koppleri och missbruk av minderåriga i utlandet på samma sätt som enligt de bestämmelser som gäller i hemlandet.

Man kan konstatera att inte alla länder har följt uppmaningen eftersom de håller fast vid kravet på "dubbel straffbarhet", det vill säga att gärningen också skall vara straffbar i det land där den begås. Av samma anledning är det också svårt att åtala den invalidiserande omskärnelsen av flickor som görs under besök i länder utanför unionen. Uppmaningarna från

¹ Se till exempel målet Laino mot Italien.

1996 bör därför upprepas och kommissionen avkrävas svar på vad den har gjort för att följa upp initiativen från dåvarande kommissionären Anita Gradin.

Kvinnors rättigheter

Enligt en unionsomfattande undersökning har den genomsnittliga EU-kvinnan långt att gå innan hon har samma lön som sina manliga motsvarigheter¹. De underliggande sociala och ekonomiska skillnaderna mellan män och kvinnor som detta avspeglar återfinns i alla medlemsstater. Kvinnor diskrimineras fortfarande och de rättsliga instrument som finns för att genomdriva lika möjligheter tillämpas inte alltid. Kvinnor spelar en betydligt mindre roll än män i den politiska beslutsprocessen och kvinnors rätt till frihet från våld och rätt att bestämma över sina egna kroppar kränks också.

Sexuella minoriteter

Diskriminering på grund av sexuell läggning förekommer fortfarande över hela unionen, både i form av sexualbrottslagar² diskriminering i sysselsättningsomhang och som homofobirelaterat våld.

Par av samma kön är till exempel missgynnade när det gäller arvslagstiftning, beskattning och bosättningsbestämmelser. Situationen för sådana par varierar också betydligt mellan medlemsstaterna. Detta skapar i sin tur problem när det gäller ömsesidigt erkännande av par av samma kön och deras rättigheter i olika medlemsstater och är inte bara diskriminerande, utan hindrar också den fria rörligheten inom unionen.

Rasism

En av de starka principer på vilka EU vilar är respekten för kulturell och etnisk mångfald. Rasism, främlingsfientlighet och intolerans, som ofta leder till diskriminering, har påvisats i flera medlemsstater och sägs tilltag³. I sin första årliga rapport från Europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet drog centrumet den slutsatsen att rasism/främlingsfientlighet ofta är dolt och obestämt, finns inbyggt i det allmänna beteendet och accepteras av en majoritet av befolkningen⁴.

4. Bioetik och skydd av den mänskliga värdigheten

Läkarvetenskapen öppnar upp löftesrika möjligheter för grupper av sjuka och

¹ Eurostat Press Release nr 4899 – 8 juni 1999.
6 Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter, artikel 6.

² Lagarna om ålder för samtycke i både Österrike och Förenade kungariket har fördömts av internationella människorättstribunaler. Se till exempel: Slutsatserna av Förenta nationernas människorättskommitté: Österrike, 19/11/98 och Sutherland mot Förenade kungariket, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

³ "Looking Reality in the Face" Årsrapport från Europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet, s. 85.

⁴ Frågan om rasism i EU kommer att behandlas mer ingående i det kommande betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

funktionshindrade människor med anlag för allvarliga sjukdomar etc. Men det finns också risk för att dessa nya redskap missbrukas, t.ex. till att diskriminera människor på grund av deras ärftliga egenskaper (DNA-prov) eller till att kлона eller ändra arvsanlag.

Sådan var bakgrunden vid antagandet av den europeiska konventionen från 1997 om "skydd av de mänskliga rättigheterna och människovärdet vid tillämpningen av biologi och medicin" och det tillhörande protokollet från 1998. Enligt konventionen bör den nya tekniken bara användas för förebyggande, diagnostik eller behandling. Vidare får konstbefruktningsteknik och läkarangrepp i graviditeter inte användas för att välja kön, med mindre det har betydelse för ärftliga sjukdomar. Det krävs ett tillräckligt skydd av mänskliga embryon i länder där sådana över huvudtaget får bli föremål för forskning. Skapande av embryon för forskningsändamål förbjuds liksom kloning av människor, som är helt uteslutet.

Om den respekteras, är konventionen en bra utgångspunkt för att skapa trygghet kring användandet av denna annars löftesrika forskning och utveckling.

5. Skydd av sociala och ekonomiska rättigheter

De enskilda medborgarnas sociala välbefinnande är ett av de viktigaste målen med skapandet och utvecklandet av Europeiska unionen. Syftet är att skapa ramar som utgör bästa möjliga förhållanden för medborgarna, bl.a. frihet från fattigdom och utstötthet, rätt till utbildning och hälsovård samt en rimlig levnadsstandard, bostad etc.

6. Situationen för mänskliga rättigheter i kandidatländerna

EU-fördraget och Köpenhamn-kriterierna anger gemensamt att en anslutning till unionen bara är öppen för länder som har åtagit sig att respektera mänskliga rättigheter ¹.

I sin *regelbundna rapport* skriver kommissionen i oktober 1999 att den viktigaste slutsatsen som kan dras av de regelbundna rapporterna är att alla kandidatländer nu uppfyller de politiska kriterierna. Exempel på ansträngningar från kandidatländernas sida för att uppfylla Köpenhamn-kriterierna är rivandet av "skammens mur" i den tjeckiska staden Usti-ned-Labem och flera staters avskaffande av dödsstraffet.

Vissa kandidatländer har dock försummat grundläggande medborgerliga och politiska rättigheter eller har diskriminerat, i synnerhet, nationella minoriteter. Så är fallet med de stora ryska minoriteterna i Estland och Lettland som har vägrats fullt medborgarskap och den allmänna behandlingen av romerna i vissa kandidatländer. Ett annat exempel är hur vissa kandidatländer utestänger vissa minoriteter från EU-program.

Europaparlamentet har en viktig roll att spela i utvidgningsprocessen eftersom parlamentet måste godkänna varje utvidgning av unionen (art. 49). Kandidatländerna måste uppmuntras och stödjas i sina ansträngningar att främja mänskliga rättigheter, men de måste också, precis som medlemsstaterna, kritiseras när de inte lever upp till detta.

¹ Även bland befolkningarna i EU:s medlemsstater finns en allmän konsensus om att nya länder kan anslutas till unionen först om de respekterar de mänskliga rättigheterna och demokratiska principerna (95 %), Eurobarometer, rapport 51, juli 1999.

Turkiet som kandidatland

Vid toppmötet i Helsingfors i december 1999 godkändes Turkiet som kandidatland av Europeiska rådet. Genom att ge Turkiet status som kandidatland bekräftade EU att varje land i Europa kan bli medlem av unionen, om de lever upp till artikel 49 i fördraget och Köpenhamn-kriterierna.

Turkiet anklagas dock fortfarande i många rapporter för grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Kränkningarna omfattar tortyr, bl.a. tortyr mot barn, dödsfall i häkte, avrättningar utan rättegång, ingen tillgång till en rättvis och opartisk rättegång¹, ingen yttrande- eller religionsfrihet och dödsdomen mot Abdullah Öcalan.

Det bör kraftigt understrykas att innan man inleder några som helst förhandlingar om EU-medlemskap med Turkiet, måste landet lösa sina problem inom området mänskliga rättigheter. Det innebär inte bara att ratificera Europaråds-konventionerna, t.ex. konventionen om skydd för nationella minoriteter, utan också att genomföra bestämmelserna i konventionerna och se till att de verkställs.

III. Medel för att förstärka skyddet av de mänskliga rättigheterna inom unionen

De existerande instrumenten för skydd av mänskliga rättigheter i unionen kan delas in i förebyggande och främjande åtgärder och sanktioner. Tyngdpunkten ligger på den förstnämnda aspekten. Bland de förebyggande och främjande åtgärderna kan nämnas utbildningsprogram, information, utbyte av bra metoder, övervakningscentret i Wien etc. Sanktionerna återfinns främst i den nya artikel 7 och i domstolsavgöranden:

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och dess avgöranden

Även om domstolen för mänskliga rättigheter inte är en EU-institution accepteras den och dess domar i samtliga medlemsstater och av EU:s institutioner. Ett exempel på detta är domstolens nyligen avkunnade dom i två mål² mot Förenade kungarikets förbud för homosexuella att vara med i landets väpnade försvar. Domstolen fann att detta stred mot artikel 8 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Efter domslutet upphörde Förenade kungariket med åtgärder mot homosexuella i försvaret.

EG-domstolen och dess avgöranden

EG-domstolens praxis har bekräftat att skyldigheten att respektera grundläggande rättigheter gäller för såväl EU:s institutioner som för medlemsstaterna och detta med hänvisning till medlemsstaternas författningar och de internationella fördrag som de har undertecknat.³ Både enskilda personer och institutioner kan anhängiggöra EG-rättsmål inför EG-domstolen och domstolens beslut är bindande. Prejudikatlagsystemet har dock den nackdelen att det inte är

¹ Se till exempel domen av Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter i målet Incal mot Turkiet 1998.

² Lustig-Prean & Beckett mot Förenade kungariket och Smith & Grady mot Förenade kungariket, september 1999.

³ Rådets årliga rapport om mänskliga rättigheter, avsnitt 3.3.

tydligt eftersom synsättet "från fall till fall" ger upphov till olika tolkningar.

Framtida instrument

För att förbättra skyddet för mänskliga rättigheter inom unionen måste man fortsätta genomförandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, som inleddes i Tammerfors.

Vidare skulle den planerade stadgan för grundläggande rättigheter kunna tjäna som måttstock för kränkningar av mänskliga rättigheter i framtiden. Stadgan bör samla grundläggande rättigheter från olika källor, både nationella och internationella, som erkänns i alla medlemsstater.¹ I motsats till vad som gäller nu skulle medborgarna genom stadgan i förväg känna till karaktären och omfattningen på de rättigheter de har gentemot EU:s institutioner. Förutom de existerande rättigheterna skulle stadgan naturligtvis lägga till rättigheter och garantier för EU-medborgare respektive andra bosatta inom unionen. Stadgan skulle vara juridiskt bindande och garantera grundläggande rättigheter för medborgare i länder utanför EU.

Stadgan skall dock inte ses som ett försök att skapa ett system som konkurrerar med Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Stadgan måste vara helt förenlig med den konventionen. Om EU-stadgan lämnar för stort utrymme för olika tolkningar kan enskilda stater hävda att även de har rätt till sin egen tolkning. För att undvika förvirring bör EU skaffa sig status som rättssubjekt och ansluta sig till konventionen².

¹ Se yttrande av Paciotti, 16 november 1999, nr)

² Enligt EG-domstolens yttrande av den 23 mars 1996 kräver detta en fördragsändring.

BILAGA I: Förenta nationernas och Europarådets huvudsakliga konventioner och stadgor

(a) Förenta nationerna

- Förenta nationernas fördrag om medborgerliga och politiska rättigheter och om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och därtill hörande protokoll,
- Förenta nationernas konvention om avskaffande av alla former av rasdiskriminering,
- Förenta nationernas konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor,
- Genèvekonventionen från 1951 och protokollet från 1967 om flyktingars rättsliga ställning liksom av rekommendationerna från FN:s flyktingkommissarie,
- Konvention om missbruk i samband med migration och främjande av arbetstagares likställdhet med avseende på möjligheter och behandling (Genève, 1975),
- Förenta nationernas konvention om barns rättigheter (New York, 1989),
- Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna.

(b) Europarådet

- Europeiska konventionen från 1987 till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,
- Europeiska stadgan om regionala språk och minoritetsspråk, 1992,
- Europeiska konventionen från 1998 om skydd för nationella minoriteter,
- Gemenskapens stadga om grundläggande sociala rättigheter.

BILAGA II: Framställningar mottagna under 1998 och 1999

- dom av den 30 januari 1998, Turkiska kommunistiska partiet mot Turkiet (pluralism som förutsättning för demokratin),
- dom av den 23 september 1998, Lehideux och Isorni mot Frankrike (uttrycksfriheten, toleransvillkoren i ett demokratiskt samhälle),
- dom av den 27 september 1998, Lustig Préau och Beckett mot Storbritannien (sexuell läggning, respekten av privatlivet),
- dom av den 28 oktober 1999, Wille mot Lichtenstein (avsättning från offentlig tjänst på grund av motiv som strider mot åsiktsfriheten),
- dom av den 18 februari 1999, Mathews mot Storbritannien (rösträtt och valbarhet i europeiska val för medborgare från Gibraltar),
- dom av den 29 april 1999, Chassagnon mot Frankrike (föreningsfrihet och Verdeille-lagen om jakt),
- dom av den 28 juli 1999, Sehmouni mot Frankrike (dom för tortyr).

BILAGA III:

Såsom under tidigare år övervakar både EG-domstolen och förstainstansrätten i sin rättspraxis

att man tillämpar gemenskapsrättens allmänna principer och de principer som ingår i Euuropeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och i medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner.

- Inom det ekonomiska området gäller detta:
särskilt det betydelsefulla tvistemålet om tillämpningen av konkurrensrätten och bestämmelserna om kvoter och avgifter; se särskilt dom av den 10 mars 1998 i mål C-122/95 beträffande diskriminering)
(respekt av äganderätten; näringsfrihet, icke-diskrimineringsprincipen, antagandet om att man inte är skyldig, försvarets rättigheter och en rättvis rättegång...)
- Inom området för sociala frågor, faktiskt iakttagande av jämställdhet mellan könen.
Jämför särskilt:
 1. dom av den 22 september 1998 i mål C-185/97 om rätten till faktiskt rättsligt skydd, det vill säga också efter det att arbetsförhållandet upphört i enlighet med både artikel 6 i Europadomstolen och artikel 6 i direktiv 76/207/EEG om genomförandet om principen om likabehandling av kvinnor och män (arbetsgivaren vägrar att som motåtgärd ge referenser med vilka arbetstagaren skulle hitta en ny arbetsplats)
 2. dom av den 11 januari 2000 i mål C-285/98 där man ansåg att det allmänna förbudet i Tyskland för kvinnor att tjäna i den tyska armén strider mot principen om likabehandling av kvinnor och män
- och vad gäller iakttagandet av tjänsteföreskrifterna för EU-tjänstemän.

BILAGA IV: Europaparlamentets huvudsakliga resolutioner

- resolution av den 9 juni 1991 om mänskliga rättigheter (EGT C 240, 16.09.1991, s. 45),
- resolution av den 12 mars 1992 om dödsstraff (EGT C 94, 13.4.1992, s. 277),
- resolution av den 18 juli 1992 om en europeisk stadga för barns rättigheter (EGT C 241, 21.9.1992, s. 67),
- resolution av den 11 mars 1993 om respekten för de mänskliga rättigheterna inom Europeiska gemenskapen (EGT C 115, 26.4.1993, s. 178),
- resolution av den 19 januari 1994 om värnpliktsvägran inom gemenskapens medlemsstater (EGT C 44, 14.2.1994, s. 103),
- resolution av den 8 februari 1994 om lika rättigheter för homosexuella inom Europeiska gemenskapen (EGT C 61, 28.2.1994, s. 40),
- resolution av den 27 april 1995 om rasism, främlingsfientlighet och antisemitism (EGT C 126, 22.5.1995, s. 75),
- resolution av den 18 januari 1996 om människohandel (EGT C 32, 5.2.1996, s. 88),
- resolution av den 18 januari 1996 om dåliga förhållanden i fängelser inom Europeiska unionen (EGT C 32, 5.2.1996, s. 102),
- resolution av den 29 februari 1996 om sekter i Europa (EGT C 78, 18.3.1996, s. 31),
- resolution av den 29 maj 1996 om kommissionens meddelande om rasism, främlingsfientlighet och antisemitism (EGT C 152, 27.5.1996, s. 57),
- yttrande av den 9 maj 1996 om förslaget till rådets beslut om att utse 1997 till Europaåret mot rasism (EGT C 152, 27.5.1996, s. 62),
- resolution av den 17 september 1996 om respekten för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen (1994) (EGT C 320, 28.10.1996, s. 36),

- resolution om skydd av de mänskliga rättigheterna och människovärdet vid tillämpningen av biologi och medicin (EGT C 320, 28.10.1996, s. 268),
- resolution av den 12 december 1996 om åtgärder till skydd för minderåriga inom Europeiska unionen (EGT C 20, 20.1.1997, s. 170),
- resolution av den 8 april 1997 om respekten för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen (1995) (EGT C 132, 28.4.1997, s. 31),
- resolution om kloning av den 12 mars 1997 (EGT C 115, 14.04.1997, s. 92),
- resolution av den 16 september 1997 om behovet av en europeisk kampanj för nolltolerans av våld mot kvinnor (EGT C 304, 6.10.1997, s. 55),
- resolution av den 6 november 1997 om kampen mot turism där barn utnyttjas sexuellt och om förstärkning av kampen mot sexuellt missbruk och utnyttjande av barn (EGT C 358, 24.11.1997, s. 37),
- resolution av den 3 december 1998 om respekten för de mänskliga rättigheterna i Europeiska unionen (1997).

BILAGA V: Framställningar mottagna under 1998 och 1999 om skydd av de mänskliga rättigheterna

- Framställning nr 131/98 ingiven av Giovanni Renazzi, italiensk medborgare, och fyra andra undertecknare, om värnpliktsvägran av samvetsskäl,
- framställning nr 562/98, ingiven av Georgios Krippas, grekisk medborgare, om en av Europaparlamentets resolutioner som tar upp problemet med värnpliktsvägrare i Grekland,
- framställning nr 611/98, ingiven av H.B., tunisisk medborgare, om asylrätten,
- framställning nr 35/99, ingiven av David Bloyse, brittisk medborgare, för "Amnesty International UK" och med 280 andra undertecknare, om kränkning av mänskliga rättigheter i Egypten,
- framställning nr 92/99, ingiven av Jan Boeykens, belgisk medborgare, för Werkgroep Morkhoven, om barnpornografi och sökandet efter försvunna barn,
- framställning nr 96/99 ingiven av Sapouna Elefthéria, grekisk medborgare, för 2ème lycée de Paleo Faliro och med 482 andra undertecknare, om barn som utnyttjas av grupper av illegala invandrare i Grekland,
- framställning nr 102/99, ingiven av Thorsten Gecks, tysk medborgare, med en annan undertecknare, om kampen mot inrättandet av en polisstat,
- framställning nr 113/99, ingiven av Leo Klein Lebbink, nederländsk medborgare, med en annan undertecknare, om de rättigheter som beviljas homosexuella tjänstemän vid Europaparlamentet,
- framställning nr 156/99, ingiven av Hans-Leopold Müller, tysk medborgare, om omedelbart anhållande, utvisningar och förpassning till Turkiet.

31 januari 2000

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR FRAMSTÄLLNINGAR

**TILL UTSKOTTET FÖR MEDBORGERLIGA FRI- OCH RÄTTIGHETER
SAMT RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR**

om Europeiska unionens årsrapport om mänskliga rättigheter (1998 och 1999)
(11350/1999 – C5-0265/1999 – 1999/2001(INI))

Föredragande: María Sornosa Martínez

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 14 oktober 1999 utsåg utskottet för framställningar María Sornosa Martínez till föredragande.

Vid utskottssammanträdet den 25 januari 2000 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid detta sammanträde antog utskottet enhälligt nedanstående slutsatser.

Följande var närvarande vid omröstningen: Vitalino Gemelli (ordförande), Proinsias De Rossa (vice ordförande), María Sornosa Martínez (föredragande), Janelly Fourtou, Laura González Álvarez, Jean Lambert, Hans-Peter Mayer och Eurig Wyn.

KORTFATTAD MOTIVERING

Engagemanget för respekt för och skydd av de mänskliga rättigheterna har ingått i Europaparlamentets politiska verksamhet så länge parlamentet har funnits. Det är nödvändigt att erinra om att mänskliga rättigheter eller rätten att inge framställningar inte nämns i de fördrag genom vilka gemenskaperna upprättades. I maj 1981, efter de första direkta valen till Europaparlamentet, infördes medborgarnas rätt att inge framställningar i arbetsordningen. Det var dock inte förrän 1989, när Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande undertecknade det interinstitutionella avtalet, som de andra institutionerna erkände Europaparlamentets rätt att ta emot och behandla framställningar.

Efter det att detta interinstitutionella avtal hade undertecknats förbättrades ingivandet och behandlingen av framställningar, eftersom Europeiska kommissionen förband sig att bidra till denna behandling. Den 12 april 1989 utfärdade Europaparlamentet en resolution om antagandet av en förklaring om de grundläggande fri- och rättigheterna, där man erkände att ingivandet av framställningar utgjorde en för alla människor grundläggande rättighet.

Europaparlamentets kontinuerliga arbete med att garantera medborgarna rätten att inge framställningar kom för första gången till uttryck i Maastrichtfördraget och bekräftas i artikel 21 i Amsterdamfördraget, där det fastställs att alla medborgare i unionen skall ha rätt att inge framställningar till Europaparlamentet i enlighet med bestämmelserna i artikel 194 i Fördraget om Europeiska unionen. Rätten att inge framställningar har därmed upphöjts till att ingå i gemenskapens rättssystem och alla - såväl medlemsstaterna som gemenskapsinstitutionerna - har erkänt domstolens behörighet vad gäller tolkning och tillämpning av gemenskapslagstiftningen. Detta har lett till att framställningar i åtskilliga fall avgjorts i domstolen, till följd av att Europeiska kommissionen har inlett ett överträdelseförfarande mot en medlemsstat.

I artikel 6.1 i Amsterdamfördraget, som trädde i kraft den 1 maj 1999, fastställs det att unionen "bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt på rättsstatsprincipen". Detta erkännande av de mänskliga rättigheterna som en grundbult i gemenskapsbygget och som kärna i hela Europeiska unionens politik bör ge bättre garantier för och skydd av de mänskliga rättigheterna, såväl inom som utom EU.

Parallellt med EU:s utveckling ända sedan 1948, då FN antog sin allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, fram till i dag har en komplex internationell mekanism för främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna institutionaliserats. Ett särskilt omnämnande förtjänar Europarådet, med alla underställda instanser och instrument. Det måste också erinras om att det egna system till skydd för de mänskliga rättigheterna som EU valt att utveckla inte företräds på ett heltäckande sätt i Europarådet och dess instanser. Konventionen om inrättandet av en internationell brottmålsdomstol innebär ett viktigt steg som skall förhindra att den som begår brott mot mänskligheten undgår straff. Medlemsstaterna borde därför högprioritera en ratificering av denna konvention.

Utskottet för framställningar, som hela den tid det funnits har mottagit många klagomål och frågor från de europeiska medborgarna, delar uppfattningen att de mänskliga rättigheterna är

universella, odelbara och inbördes beroende och anser det nödvändigt att Europeiska unionen, som förbundet sig att utarbeta en stadga om grundläggande rättigheter inom EU enligt ett beslut av Europeiska rådet i Köln den 3-4 juni 1999, i denna stadga fastställer en hög nivå för skyddet av medborgarnas rättigheter.

Utskottet för framställningar, som tar emot ungefär 1 000 framställningar om året, är medvetet om att denna mängd av framställningar i de mest skilda ärenden från de europeiska medborgarna inte kan utgöra ett mått på de europeiska medborgarnas respekt för de mänskliga rättigheterna. Men detta utskott vill framhålla att det är en kanal för medborgarnas engagemang och samtidigt fungerar som ett diskussionsforum med direkt kontakt med medborgarna, där bl.a. arbetsmarknadens parter och de icke-statliga organisationerna kan göra sig hörda och direkt framföra sina åsikter.

Utskottet för framställningar vill dock inte endast vara ett politiskt diskussionsforum, utan även en central instans för att försvara och skydda de rättigheter som unionsmedborgarna har i kraft av gemenskapsrätten, och det anser att den nya rättsliga ram som tillhandahålls av Amsterdamfördraget, tillsammans med det nödvändiga samarbetet mellan rådet och kommissionen, ger Europaparlamentet möjlighet att bättre behandla och försvara de frågor om grundläggande rättigheter som medborgarna lägger fram i samband med ingivandet av framställningar. Hittills har utskottet för framställningar fått begränsa behandlingen av många framställningar om förmodade brott mot de grundläggande rättigheterna, genom att det endast har mottagit framställningen och hänvisat den till behörigt utskott inom Europaparlamentet. Dessa framställningar visar dock på att det inom EU finns grupper av medborgare som är särskilt missgynnade. Normalt utgörs dessa grupper av de personer som har minst kännedom om rätten att åberopa sina rättigheter inför Europaparlamentet, t.ex. kulturella minoriteter, invandrare, kvinnor, särskilt de som utsatts för misshandel, och barn.

Rådets utarbetande av Europeiska unionens första årsrapport om mänskliga rättigheter är ett första steg för att försöka göra unionens politik mer effektiv i fråga om mänskliga rättigheter. Men för att årsrapporten verkligen skall vara ett kraftfullt verktyg som kan bidra till att dialogen om dessa rättigheter framskrider och som kan få alla berörda att försvara dessa rättigheter, borde Europaparlamentet involveras mer i utarbetandet av den. Årsrapporten borde även innehålla en ingående analys och en noggrann beskrivning av situationen för de grundläggande rättigheterna och hur de uppfylls, i stället för att enbart utgöra en beskrivning av dem.

SLUTSATSER

Utskottet för framställningar uppmanar utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor att som ansvarigt utskott infoga följande punkter i sitt betänkande:

Utskottet

1. välkomnar den nya rättsliga ram som Amsterdamfördraget ger genom att det däri bekräftas att Europeiska unionen bygger på respekten för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, vilket också utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor påpekat,

2. anser följaktligen att respekten för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna genomsyrar och utgör grundval för alla unionens mål, särskilt de mål som fastställs i artikel 2 i fördraget, det vill säga den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och utvecklandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer och förstärkningen av skyddet för medborgarnas rättigheter garanteras,
3. glädjer sig över att rådet har utarbetat och presenterat Europeiska unionens första årsrapport om de mänskliga rättigheterna och anser att denna rapport kan läggas till grund för en diskussion om hur EU:s politik på området mänskliga rättigheter skall bli effektivare och bättre,
4. konstaterar att rådets rapport endast ger en beskrivning av situationen, särskilt utanför EU, och att ingen egentlig politisk debatt i frågan har inletts, trots att det uttalade syftet från början var att främja en öppen dialog med arbetsmarknadens parter och EU:s offentliga myndigheter,
5. beklagar att man i rådets rapport inte nämner den viktiga roll som utskottet för framställningar har spelat genom att försvara de medborgerliga rättigheterna och bidra till medlemsstaternas genomförande av gemenskapslagstiftningen redan många år innan rätten att inge framställningar inskrevs i fördragen,
6. uppmanar rådet att fullt ut bistå och delta i alla de möten där man behandlar medborgarnas framställningar, särskilt när det gäller allvarliga överträdelser av gemenskapslagstiftningen som medlemsstaterna gör sig skyldiga till,
7. bekräftar sin ståndpunkt att demokratin liksom främjandet och skyddet av de mänskliga rättigheterna är en uppgift som ankommer alla; inbjuder därför alla medborgare, arbetsmarknadens parter, icke-statliga organisationer och media att fortsätta delta och inge framställningar,
8. begär att unionens nästa årsrapport om mänskliga rättigheter inte bara skall begränsas till att ge en beskrivning av institutioner, instrument och EU:s politiska företrädare på området mänskliga rättigheter, utan att den skall innehålla en analys och en noggrann bedömning av läget för de mänskliga rättigheterna såväl inom som utom EU; anser att man inom EU i synnerhet behöver beakta situationen för de mest missgynnade grupperna, såsom kulturella minoriteter, invandrare, kvinnor, särskilt de som utsatts för misshandel, och barn,
9. delar den uppfattning som uttryckts av utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor att Europeiska kommissionen och särskilt Europaparlamentet skall involveras mer i utarbetandet av nästa årsrapport; välkomnar i samband med detta det sätt på vilket de nya kommissionsledamöterna har presenterat sina program för Europaparlamentet och anser att denna form av demokratiutövning skulle kunna tillämpas på presentationen av nästa årsrapport,
10. välkomnar projektet om en stadga för grundläggande rättigheter inom Europeiska unionen, enligt det beslut som togs av Europeiska rådet i Köln den 3-4 juni 1999, och anser att denna stadga skall vara heltäckande om den ska ge ett bättre skydd för de

mänskliga rättigheterna än FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter och Europeiska konventionen angående skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

11. anser att dessa rättigheter borde bli juridiskt bindande såväl för medlemsstaterna som för gemenskapsinstitutionerna och vara tillämpliga för alla medborgare som är bosatta inom EU och att fall där kränkning av dessa rättigheter misstänks föreligga skall kunna hänskjutas till domstolen.